

Пиер Дако - „Фантастичните победи на модерната психология“

За да вникнем по-добре в съдържанието на тази книга, ще трябва да се запознаем с теориите на големите психотерапевти. Да започнем тогава с тях.

По този начин ще отдадем почит на създателите и на пионерите на психотерапията.

Проходчици в минните галерии и Каменоделци

Месмер и хипнотизмът

Три млади жени се гърчат в страшни конвулсии. Проснати по гръб, те са разтърсвани от спазмодични изблици на смях и силно хълцане. Истинска нервна криза.

Облечен в коприна от глава до пети, някакъв мъж наблюдава сцената. Великият жрец на това тайнствено място. Стаята тъне в мрак. Закрити с плътни завеси, прозорците не пропускат слънчевите лъчи. Месмер, бащата на „животинския магнетизъм“, пионерът на хипнотизма, е потънал в размисъл. В ръка държи метална пръчка.

Трите млади жени са в разгара на кризата. В средата на „чудотворната стая“ е поставено дървено буре с вода, а във водата – парчета стъкло и железни стружки.

Пръчки от гъвкав метал стърчат от дупките, пробити в капака на бурето.

Пациентите пристъпват тържествено в този храм: под звуците на музика, в дълбоко мълчание. Всеки взима металната пръчка и я допира до болното място.

След това се появява Месмер, надянал тържествените си одежди. Преминава с бавна крачка покрай болните, вирайки се втренчено в тях. Прокарва пръчката си по телата им... В този миг трите млади жени се свличат на пода...

А хипнотизаторът и лечителят Месмер си припомня живота си...

Годината е 1734. Роден е в Радолфцел, на Боденското езеро. Баща му е горски пазач. По желание на майка си, десетгодишен, постъпва в манастир да учи за пастор. До университета изучава теология, астрономия, физика и математика. Чете Парацелз – човека, който вярва във влиянието на звездите...

Това е повратен момент в живота на Месмер. Той изоставя църквата и се насочва към медицината. Ще стане лечител на тялото, а не на духа. Без да се колебае, Месмер се посвещава на научната медицина на онова време, която не признава съществуването на нищо, което не може да бъде изпитано, да бъде доказано физически. Месмер обаче вярва в тайнствените и непознати сили. Та нали преди него Вилхелм Максвел проповядвал, че болестите не представляват нищо друго освен изтичане на жизнените флуиди от човешкия организъм. И още, същият този Максвел вярвал, че възстановява равновесието на организма чрез връщането на „магнетичната сила“. Месмер ще тръгне по този път.

Годината е 1765. Месмер е на трийсет и една години. Моцарт – на девет. Същият този Моцарт, когото Месмер ще вземе под своя закрила около 1768 година...

Месмер защитава дисертацията си на тема „Влиянието на планетите върху човешкия организъм“. Това изпитание представлява предизвикателство, отправено към научната медицина, която е изучавал. И Месмер го преодолява успешно! Учените от онова време дори не мислят да го подозират в измама, което свидетелства какъв блестящ студент е Месмер!

Ето го вече доктор. Човекът с бурето притежава разрешително да упражнява професията си. Вярно, печели малко. Беден е. Не може да е другояче, след като лекува бедняците и е безразличен към славата и парите...

Но животът му отново тръгва по ново русло. През 1768 година Месмер се оженва за богата вдовица. И той, който никога не е гонил почестите и славата, внезапно се сблъсква с тях на пътя си. Месмер разсъждава: съществува универсален флуид, в който плуват всички тела... Според него човешката воля е в състояние да приведе в действие този флуид, да го накара да излезе от една точка, за да го вкара в друга...

И така, годината е 1768. Госпожа Месмер има компаньонка, госпожица Францл Гестерлин, чието лошо здраве ще я направи идеален пациент за Месмер. От какво е болна госпожица Гестерлин? От всички възможни болести... временна парализа, стомашни смущения, гадене, придружено с гърчове, депресии, страх, припадъци, моментна загуба на зрението... Накратко, от хистерия.

Месмер успява да я излекува.

Фанфарите на славата тръбят името на Месмер, който е повярвал в знанията си и е имал смелостта да се опълчи срещу научните авторитети на своето време. Името му гърми навред, признанието е безусловно.

Човек, практичен по природа, Месмер, изглежда, е сметнал, че индивидуалното лечение на пациентите му коства доста време...

Ето как се появява бурето за общо ползване! Така болните ще могат да прииждат на цели групи в храма...

Всеизвестни личности хващат железните пръчки на бурето. На сеансите присъства дори писателят Ла Арп, който е във връзка с руския велик херцог Павел! Всичко върви като по вода и магнетизмът изглежда призван да изживее необикновени съдбини...

Но две сили са неизменно на своя пост: медицината и модата.

■ Модата. Представете си само как дамите от онова време бърлят на тема магнетизъм! Нима не се повтори същото, когато излагаха на показ комплексите си по време на царуването на Фройд!

■ Медицината. Същите тези професори, които са възприели смелата Месмерова идея, само чакат да се появи удобен случай. И той не закъснява, въплътен в млада сляпа жена (Тереза фон

Парадиз), пианистка, протеже на императрицата. Лечението дори при най-добрите очни лекари на Виена е останало безрезултатно.

Последен отчаян опит. Завеждат я при Месмер, който след упорито лечение успява да ѝ върне зрението. Невероятно, нали? Да, но е факт. Става дума за загуба на зрението при болни от хистерия. Ето как се развива по-нататък историята. След като отново проглежда, девойката вече не може да свири така добре, както преди. Което значи, че има опасност приходите от музицирането да секнат. Лекарите преглеждат младото момиче, констатират, че е възвърнало зрението си, но отричат способността му да вижда, тъй като не е в състояние да назовава предметите! (Девойката изгубва зрението си на тригодишна възраст.) Лекарите охуват Месмер, който разказва как бащата нахълтал в къщата му със сабя в ръка! След като девойката отново ослепява (потвърждение за хистерична слепота), Месмер е прогонен от Факултета по медицина и намира убежище във Франция.

И както обикновено става, комисията, натоварена да проучи месмеризма, изобщо не си дава труда да разбере дали Месмер действително е излекувал пациентите си. Вместо това тя се заема да потърси потвърждение на теорията му! Но коя теория? Тази за „животинския магнетизъм“ ли? И след като се оказва невъзможно да бъдат доведени и демонстрирани пациентите на Месмер, излекуването им се приписва за сметка на въображението и случаят отшумява.

Хипноза и внушение

Годината е 1814. Месмер е в сянка... Методът му остава в сила. Добре известният господин Дьо Пюисегюр, армейски офицер и изследовател, изучава магнетизма в имението си в Соасон. Този вид магнетизъм обаче не призовава на помощ разните церемонии, музики и завеси. Чудотворството започва да отстъпва пред науката! Достатъчен е примерът с голямото намагнетизирано от него дърво. (По този повод Франкини заявява, че е съвършено излишно да се намагнетизира дърво, тъй като то си е магнетично по принцип...)

Един път (историята е добре известна) млад „намагнетизиран“ пастир не получава очакваните и обичайни гърчове. Съвсем не! Напротив, заспива. Не от умора или от досада, а по-скоро по някакъв странен начин. Наоколо шумят, движат се, викат. Ефектът е нулев. Малкият пастир продължава да спи. Внезапно се надига, започва да говори, да се движи и да се подчинява безпрекословно на заповедите на господин Дьо Пюисегюр. Малко остава последният да повярва, че е станал господар на Вселената. Така е открит хипнотизмът. Както и хипнотичното внушение.

След Месмер и Дьо Пюисегюр Делъоз открива на свой ред постхипнотичното внушение. Установява, че след като се събуди, човек се подчинява на заповедите, получени в съня. (Пример – един често срещан и прост случай: човек, лесно поддаващ се на хипноза, е приспан. Внушават му, че водата, която ще изпие, е поръсена с черен пипер, след което го събуждат. Човекът пие и погнусен, изплюва водата, защото никой не е в състояние да обезсили внушението. За целта трябва човекът отново да бъде приспан.)

Многобройни изследователи продължават издирванията си и хипнотизмът печели все повече ентузиазирани привърженици.

Но месмеристите вдигат прекалено голям шум... Ето защо въпреки внушителните резултати, постигнати при хирургически интервенции под хипноза (все пак сме в XIX век), и може би защото е достигнал до такива висоти, месмеризмът се сгромолясва с такъв шум и трясък...

Последната вълна се надига в Англия, където доктор Елиътсън приема да служи на месмеризма, поради което през 1838 година е принуден да напусне болницата, в която практикува.

■ В наше време именно Англия се оказва страната, която през 1955 година призна ползата от хипнотизма и чрез Британската медицинска асоциация изрази желанието да бъде прилаган в болниците и преподаван като учебен предмет в учебните заведения наравно с другите дисциплини. Това решение бе взето след бившия СССР и ред други англоезични страни.

Да не забравяме, че още през 1838 година са извършени ампутации „безболезнено и под хипноза“. Това доказва, че в наши дни ние просто се връщаме към един от най-увлекателните проблеми на терапията...

Стигаме до случая с доктор Есдай (все още сме в XIX век!), англичанин, работещ в Индия. Посредством хипноза той успешно извършва над триста тежки операции, и то съвършено безболезнено за пациентите! Как е посрещнато това постижение? С презрение. Болницата му е закрыта.